एवंद्विःकृतोपतापापिकैकेयी निसर्गपुण्यस्वभावान्नचचालेत्याह तामित्यादि ॥ परमप्रीतांपररामेऽप्रीतामित्यर्थः ॥ देवी पुण्यस्वभावा ॥ १३ ॥ मंथरोक्तयुक्तीःप्रतिक्षिपति धर्मज्ञइति ॥ दांतः शिक्षितः कृतज्ञः तेनबाल्येस्वकृतपालनाद्युपकारस्मरणेन स्वानिष्टशंकानिरासः ॥ ज्येष्ठइत्यनेन तस्यैवराज्ययोग्यतेतिसाधारण्यंपरिहृतं ॥ ॥ १४ ॥ भरतानर्थोपिनेत्याह ॥ भ्रातृनिति ॥ कथं व्यर्थमेवेत्यर्थः ॥ १५ ॥ पितृवद्भ्रातृनविभागेनपालयतोरामस्यवर्षशतात्परमपि यदाविभागेच्छा तदाभरतोराज्यमवा

॥१६॥

तांदृष्ट्वापरमप्रीतांब्रुवंतीमंथरांततः॥ रामस्यैवगुणान्देवीकैकेयीप्रशशंसह॥ १३॥ धर्मज्ञोगुणवान्दांतःकृतज्ञःसत्यवांछुचिः॥ रामोराजसुतोज्येष्ठोयौवराज्यमतोर्हति॥ १४॥ भ्रातॄन्भृत्यांश्चदीर्घायुःपितृवत्पालयिष्यति ॥ संतप्यसेकथंकुब्जेश्रुत्वारामाभिषेचनं ॥ १५॥ भरतश्चापिरामस्यध्रुवंवर्षशतात्परं॥ पितृपैतामहंराज्यमवाप्स्यतिनरर्षभः ॥ १६॥ सात्वमभ्युदयेप्राप्तेदह्यमानेवमंथरे॥ भविष्यतिचकल्याणेकिमिदंपरितप्यसे ॥ १७ ॥ यथावैभरतोमान्यस्तथाभूयोपिराघवः ॥ कौसल्यातोतिरिक्तंचममशुश्रूषतेबहु ॥ १८ ॥ राज्यंयदिहिरामस्यभरतस्यापितत्तदा॥ मन्यतेहियथात्मानंतथाभ्रातॄंस्तुराघवः॥ १९॥ कैकेय्यावचनंश्रुत्वामंथराभृशदुःखिता॥ दीर्घमुष्णंविनिश्वस्यकैकेयीमिदमब्रवीत्॥ २० ॥ अनर्थदर्शिनीमौर्ख्यान्नात्मानमवबुध्यसे॥ शोकव्यसनविस्तीर्णेमज्जंतीदुःखसागरे ॥ २१ ॥

प्स्यति ॥ ध्रुवापिशब्दाभ्यां लक्ष्मणशत्रुघ्नयोरपिराज्यप्राप्तिर्ध्रुवेतिसूचितं ॥ १६ ॥ अभ्युदये रामाभिषेकरूपेउत्सवे कल्याणेभरताभिषेकरूपे कियताकालेन भविष्यति ॥ १७ ॥ मान्यः प्रार्थनीयश्रेयस्कः तथा तद्वत् ॥ यद्वाभूयोपिअभ्यधिकमपि ॥ तत्रहेतुः कौसल्यातइति ॥ अतिरिक्तमधिकं ॥ १८ ॥ संप्रत्यपिभरतस्यराज्यमस्त्येवेत्याह ॥ राज्यमिति ॥ १९ ॥ एवंराज्यापहारंपरिहृतवंतीं कैकेयींमंथरातृतीयपर्यायेणपुनर्भेदयति ॥ कैकेय्याइति ॥ २० ॥ अनर्थदर्शिनी अर्थस्यैवानर्थत्वेनदर्शनशीला ॥ शोकइष्टवियोगजः ॥ अनिष्टाप्तिजंदुःखं व्यसनं ॥ ताभ्यांविस्तीर्णेव्याप्तेसकलदुःखसमष्टिः दुःखसागरः तत्रमज्जंतीत्वमात्मानंनावबुध्यसेइत्यर्थः ॥ २१ ॥